

— Hürriyet uğrunda savaş ve fedakârlığın bir râmızı olan Girit bugün bir Avrupa milletlerinden son fakat seroff kalesi olmaktadır. Kader bu müstesna vazife için iki ada seçmiştir: büyük İngiliz adası ve büyük yunan adası. Bu iki adanın milletleri bugün hürriyet meydan muharebesinde sebatla, cesaretle, azimle dövüşüyorlar. Cebir ve şiddet mekemmellerinden gelen kara alpin Avrupa'nın üzerine çıktı. Beseriyyet böyle harbar istihlâların mahzede de görmüştür. Fakat her vakit bir adam mem-

(Sonu 4 üncü sayıda)

İstanbul'dan ne gelir?

Geçen pazar günü, sevgili radyomuzun ögle neşriyatında, tatlı sesli bayanların hep bir ağızdan söyledikleri o güzel halk türkülerini dinledinizse siz de:

İstanbul'dan ayva gelir, nar gelir... diyeceksiniz. Vakıa, isterseniz, İstanbul'dan ayva da gelir, nar da gelir. Hele Boğaziçindeki Çengelköyünün yumuşacık ekmeği ayvası ne-reye gitse başka ayvaların yanında alta kalmaz.

Ancak, İstanbul'dan gelecek olan ayvanın ve narın mevsimine hayli zaman vardır. Bu mevsimde herkesin İstanbul'dan — hem de hasret çekerek — beklediği, gene Boğaziçindeki Arnavutköyünün çileğidir. İstanbul'dan götürülen — yahut gönderilen — klasik hediye vakıa, eskidenberi, şeker sayılır. Hele İstanbul'un rahatlokum şekeri sadece bizim memlekette değil, şimdi bütün dünyada meşhur olmuştur. Fakat mevsiminde Arnavutköyü çileğinden iki sepet gönderilirse her yerde — rahatlokumun fışıklısından bile — daha makbule geçer sanırım...

Çilek İstanbul'dan başka birçok yerlerde de yetişir. Nitekim, Ereğli'de yetiştirilen çilekler bir zaman-danberi İstanbul çileklerine rekabet etmiye çalışmaktadır. Frenk memleketlerinde de çilek yetiştirir ve kapışa, kapışa yerler. Filozof Ernest Renan'ı okumayı severseniz, Avrupalıların çileği ne kadar sev-diklerini gösteren şu hikâyesini bir yerde görmüşsünüzdür:

Filozof İsviçre'de seyahat eder-ken, küçük bir otelde ögle yemeğinin sonunda sofraya büyükçe bir ta-bak çilek getirirler. Filozofun yan-mada oturan bir İngiliz, büyükçe tabaktaki çileğin hepsini kendisinin tabağına boşaltır ve hiç kimseye bir şey bırakmaz. Renan, boynunu bü-kerek:

— Ben de çileği çok severim...

der. İngiliz:

— Belki çok seversiniz ama, onu benim kadar sevmeye imkân yok-tur.

diye cevap vererek çileği yemiye devam eder...

Çileği herkes sever ve onu birçok

yerlerde yetiştirirlerse de hiç bir yerin çileği, İstanbul'un Arnavutkö-yü çileği kadar nefis ve güzel koku-lu olamaz. Bunun sebebi sadece Ar-navutköyündeki çilek bahçıvanları-nın ustalığı olmasa gerektir. Bahçı-vanlık âdeta bir ilim olmuştur. Bu ilimde çileğin şöyle bir toprak iste-diği ve şöyle sulanması lazım gel-diği de pek iyi bilindiğinden her yerde pek usta çilek bahçıvanları bulunur. Oyle olduğu halde ve çilek tarlaları türlü türlü gübre-relerle Islâh edilmekle beraber, Arnavutköyünün çileği başka yerlerde yetiştirilemez.

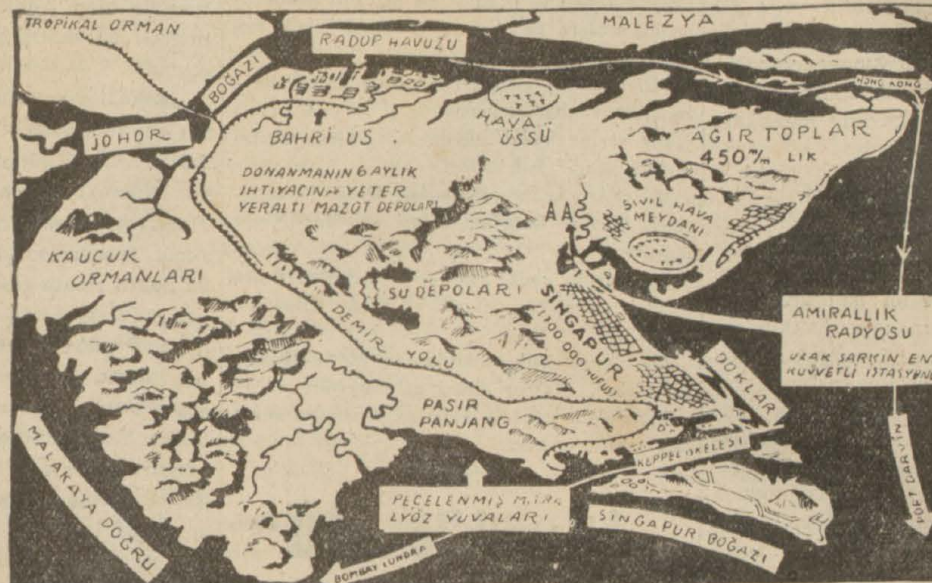
Bunun fence sebebini, İstanbul'u İstanbullulardan ve herkesten iyi öğrenmiş olan Çihaçef'in kitabında bulabiliriz. Bu âlim, çileğin Arnavutköyünde neden daha güzel koku-lu daha nefis yetiştiğini söyle-mezse de, Arnavutköyü sırtlarında, sıra sıra volkanik topraklar bulun-duğunu haber verir, hem de bunla-rın şimal garbinden, cenup şarkına doğru olduklarını ilâve eder...

Bir taraftan da iklimler ilmi volkanik topraklardan çıkan iyonların menfi iyonlar olduğunu bize öğre-tir. Nebatların ve hayvanların — bütün haya* sahiplerinin demek — topraklardan çıkan iyonları kendi kendilerine ne kadar iyi ayırt ettik-lelerini de bahçıvanlar ve çobanlar, ilim adamlarından daha önce pek iyi bilirlerdi. Bir sebze, bostanın bir tarafında iyi yetişmeyip de baş-ka bir tarafında yetişirse, yahut bir koyun çayırın bir noktasında ot-lamak istemeyip de başka bir nok-tasında seve seve otarsa — toprak-tan çıkan iyonların sözünü söyleme-kle beraber — bunu pek tabii bulurlardı.

Demek oluyor ki çilek — müte-hassas bahçıvanların daha önceden bildikleri gibi — pek kuru ve pek ıslak olmayacak bir toprak istedik-den başka iyonların da menfi olan-ların arıyor. Bu şartları tam da, Arnavutköyünün sırtlarında buldu-ğu için orada keyfinden geliyor ve daha lezzetli, daha güzel kokulu oluyor.

G. A.

Uzak - Şark'ın kilidi

SINGAPUR
ARSLAN SEHİRİ

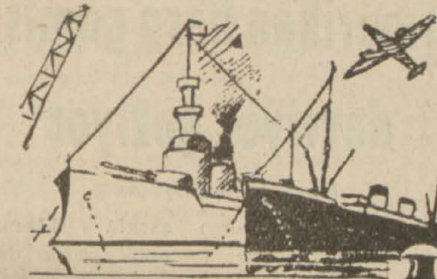
Amerikan ja-pon menfaatleri-nin tezat haline girmesi ile Pasifik Okyanosu üzerine çıkan tehlike, Sin-gapur İngiliz üssü-nü günün mühim mezuu yapmıştır. Malez dilin-de Singapur "Arslan şehri" de-mektir. Bu adanın İngiliz arslanının şarka doğru tesis ettiği deniz üsseri hattının en müs-tahkem noktası olması garip bir tesadüftür. Bu üsser hattının düğüm noktaları şunlardır: Portsmouth, Cebelütürk, Mal-ta, Iskenderiy, Aden, Kolombo, Singapur, Port-Darwin, Sydney, (Avustralya), Okland (Yeni Zelanda). Tır-tıllı bir yaprak şeklin-de olan ada, Malaka yarımadasının cenu-bunda ve Uzak şark-la Pasifik'ten Hind Okyanosuna, Afrika-ya ve Akdeniz'e giden yolların üzerindedir.

Singapur: Hind Okyanosunda İngiliz nü-fuzu ve Pasifik'te amerikan nüfuzu için bir tirdünyon vazife-sini görür.

Singapur'un 12 ve 14. yüzyılda asırlarda mühim bir ticaret merkezi olduğu ileri sür-ülüyor. Fakat Sumatra'da bir kıs geçiren meşhur seyyah Markopolo, Singapur'dan bahsetmemektedir. Belki de ada üzerin-deki limandan, o zamanlar yalnız Cava, Borneo ve Malaka halkından pek az istifa-de ediyordu. Fakat İngilizler, bu adanın büyük ehemiyetini çoktan fark etmişlerdi. Şarkı Hindistan İngiliz kumpanyasının de-legesini Sir Stanford, Johore sultanını 1819 da adayı ve limanı satın aldı. İkna etti. 1826 da İngilizler, geçitler kolonisini (St-rait Settlements) tesis ederken Singapu-ru da ona ilhak ettiler.

Ada, yirmi kilometre kadar genişlikte ve kırk kilometre kadar da uzunluğundadır. Johore'dan, en yakın yeri 800 metre ge-nişliğinde olan dar bir kanal ile ayrılır. Adanın hafif dağlık olan merkezinde be-reketli bir ziraat yapılmaktadır ki, bura-ları Sir Stanford satın aldığı zaman vahşi ormanlıktı. Adada askerî ve ticarî ihtiyaç-lar dışında kalan topraklar tamamen iş-lenmiştir. Çiğiller, buranın sıcak ve ıslak ikliminde kauçuk, çivit, ananas ve saire yetiştirirler. Singapur'da vasatı olarak iki günde bir yağmur yağar.

İngiltere yarım asırdanberi Singapur'u,

dünyanın en iyi tahkim edilmiş bir deniz üssü yapmak için çok emek sarfetti. Bu bünde muvaffak da oldu. Adanın şima-linde, bataklıkların kurutulması ve ka-nallar açılması suretiyle kazanılan toprak-larda harp gemileri için havuzlar kazıldı. Ve hava meydanları yapıldı. Adayı Jo-hore'dan ayıran kanal, cereyanların ge-tirdiği çamurlar taranarak o kadar de-rinleştirilmiştir ki şimdi orada Southamp-ton'dan sonra dünyanın en büyük gemi tamir havuzları vardır. Bunlar, 35 bin ton-luk zırhlıları alacak ve arızalarını tamir edecek kabiliyettedir. Dock Singapur'da bir de büyük yüzen havuz vardır ki bunu İngilizler deniz yoluyla ve çok güçlük-le buraya getirebilmişlerdir.

Balkan
muharebelerinin
sonuna doğru

(Başı 1. inci sayfa)

lar temin etmesini, İngilizler pek ta-bii bulmaktadırlar. Çörcil: "— Bu-gün olup bitenlerin hiç biri, geçen sene İngiltere'nin geçirdiği tehli-kelerle kıyas edilemez!" diyor. Başvekil, aynı nutukta, "İngiltere meydan muharebesini nasıl ka-tı ol-larak kazandı" isek..." sözü ile, Bü-yük Britanya adalarına karşı istilâ teşebbüsünün artık muvaffak olmasına imkân kalmadığı hakkın-da ki müthassislar iddiasını, en büyük selâhiyet ağızından teyit et-miş olmaktadır.

Her şey nihayet garp cephesin-de halledilecek olmakla beraber, Akdeniz muharebelerinin pek bü-yük ehemiyeti söz götürmez. Onun için bütün dikkatler Süveyş ve Ce-belütürk, Şimali Afrika ve Akde-niz'in garp ve şark havzaları üstü-ne toplanmıştır. Serbest Kızıldeniz, Orta-şark mücadele meydanlarını, amerikan yardımına tamamen aç-mış bulunmaktadırlar. Bingazi taar-ruzundanberi de, nakliye gemilerin-nin Pasifik'i bir iki defa asabile-cekleri kadar zaman geçmiştir.

Fahri Rıfkı ATAY

memnuniyetle bahsetmektedir.

Observer'in havacılık muhabiri Yuna-nistan muharebesiyle Fransa muharebesi arasında bir mukayese yaparak tanklara karşı en müteessir silâhın tayyare oldu-ğuna ileri sürerek diyor ki:

"Tam hareket halinde bulunan bir zirhlî fırkayı durdurmanın yegâne çaresi hare-kata doğrudan doğruya havadan müda-hale etmektir. Fransa muharebesinde topla-milcehiz tayyarelerin tankları dur-durduğunu gördük. Zirhlî fırkaların sür-atlarından istifade ederek yaptıkları tah-rirattan ölüme geçmek üzere tanklara karşı mücadelelerde ihtisas sahibi olacak tay-yare filoları süratle hareket sahâsına gönderilmektedir. Zirhlî kitalara hücum edecek tarzda yetiştirilecek pilotlar dur-madan yerde bulunan tankların üzerine atılmaktadırlar. Binaenaleyh, hava kuvet-leri Atlantik muharebesinde nasıl deniz kuvetleriyle işbirliği yapıyorlarsa bu-nu da böyle kara kuvetleriyle de müzaheret-meleri lazımdır. Henüz tam inkişaf saf-hasına girmemiş olan hava kuvetleri hü-cum ve müdafaa harplerinde büyük roller oynamağa namzettir."

Yunanistan'da
İNGİLİZ
kuvvetlerinin
TAHLİYESİŞimdiye kadar yapılan
tahlîye muvaffak oldu

Sydney, 28. a. — İcra komitesi reis muavini ve maliye nazır vekili B. Spender bugün beyanatta bulunarak demiştir ki:

"Yunanistan'da bulunan kitalarımızın bazılarının tahliyesine başlanmıştır. Şim-diye kadar yapılan tahliye hareketi mu-vaffak olmuştur."

İngiliz gazetelerinin yazdıkları

İngiliz gazeteleri Yunanistan'ın Alman hâ-kimiyeti altına gemesini büyük bir kederle bildirmektedir. Gazeteler yunanlıları italyan ileri hareketine mukavemet ve ancak adet faikiyeti karşısında gerilemek suretiyle alman taarruzuna karşı koymakta gösterdiği kahra-manca cesareti anmaktadır. Fakat gazeteler şu ciheti de tebarüz etmektedirler ki Ati-na'nın işgali ve İngiliz kitalarının geri çekil-mesi haberi ne kadar müteessir edici olursa olsun bu kadar gayret boşuna gitmemiştir. Almanlar evelden hesaplamadıkları serait al-tında çarışmak mecburiyetinde kalmışlar ve nisbeten muazzam miktarda insan, mühimmat, top, tank ve tayyare harcamışlardır.

Yıldız'da bir yangın

İstanbul, 28 (Telefonla) — Yıldız'da polis mektebinde komiserlerin ikametne tah-sis edilen ilâve binada yangın çıkması ve bina kısmen yandıktan sonra söndürülmüş-tür. Yasan binanın sarayına alâkası yoktur. İki katlı ahşap bir binadır.

Meksika müdafaa
tedbirleri alıyor

Mexico, 28. a. — Müdafaa nezareti; Tampico, Alvaro, Obregon, Mazatlan ve Manzanillo şehirlerinin tahkim edileceğini bildirmiştir. Meksikalı mühendisler ta-rafından inşa edilecek istihkaklar 70 mil-yon peso'ya mal olacaktır.

Yunan Başvekilinin
Girit'te bir hitabı
HARP
DEVAM
EDİYOR

(Başı 1. inci sayfa)

leketi galebe çalmıştır. Bu topraklardan çıkan medeniyet için, aynı zamanda kar-deşerimizin kurtuluşu için bugün bu fevkalâde savaş yapılmaktadır. Memleketin emel-lerini, düşüncelerini kararlarını nefsinde toplayan majeste kral, birliğin, azmin tim-sali olarak aramızda bulunuyor.

Mütecavize karşı en heyecanlı mukave-met misalinin Limni ve Semadrek gibi kü-çüçük adalar bile gösterdi. Yunan milleti bir imparatorluğa karşı altı ay harp ede-rek ve onu mağlup ederek şanlı bir örnek olmuştur. Aynı millet mütecaviz almanlar-la, onların müthiş makineleriyle 20 gün savastıktan, destanlara geçecek olan dost-larının ve düşmanlarının da hayranlığını çeken bir meydan muharebesinden sonra-dır ki yenilmiştir. Bugün elimizde kalan-lar - küçükük adalarımız - eğilmeden sa-vasıyorlar. Bütün yunanlılar yüksek bir ruhla vazifelerini yapmışlar ve ancak sa-yı üstünlüğü karşısında mağlup olmuşlar-dır.

Başvekil, Girit halkının inzibat ve ahenk duygularına müraacat ettikten ve bizzat kendisinin de iştirak ettiği Girit hüriyeti savaşlarını ve fedakârlıklarını hatırlattık-tan sonra sözlerini şöyle bitirmiştir:

Girit'in ve yunan şerefinin müdafaa-sı için kral ve hükümet aramızda bulunuyor. Fedakârlığın hesabı yoktur. Bu hüriyet ve kahramanlık toprağına, boyunduruk altı-na girmek, harbe devam etmek için geldik. Ve eminim ki yakında Atina'ya yalnız hür olarak değil, aynı zamanda daha ziyade büyümüş olarak döneceğiz. Medeniyetin kalesi olan ve beşer hüriyeti-nin tekrar menşei olacak Girit düşmana çig-nemliyecektir. Bu, onun şerefidir. Ya-sasın millet, yavaşın Girit, yavaşın kral.

Yunanistan'ın alacakları

Vashington, 28. a. — B. Ruzvelt -Yu-nanistan'ın Birleşik Amerika'daki kredi ve alacaklarının derhal bloke edilmesini bugün emretmiştir.

Kartal'da pasif korunma

İstanbul, 28 (Telefonla) — Perşembe günü Kartal'da pasif korunma tecrübesi yapılacaktır.

Türkiye Radyo Difüzyon
Postaları
Türkiye Radyosu — Ankara Radyosu
— Dalga Uzunluğu —
16.48 M. 182 Kc/s. 120 Kw.
31.7 M. 946 Kc/s. 20 Kw.
T. A. P.
19.74 M. 15194 Kc/s. 20 Kw.
T. A. Q.
SALI : 29. 4. 1941

8.00 Program ve memleket saat ayarı
8.03 Ajans Haberleri,
8.18 Müzik : Hafif Parçalar (Pl),
8.45/9.00 Ev Kadını - Yemek Listesi,
12.30 Program ve memleket saat ayarı
12.33 Müzik : Türkçe Plaklar,
12.50 Ajans Haberleri,
13.05 Müzik : Türkçe Plaklar Progra-mının devamı,
13.20/14.00 Müzik : Karışık Program (Pl)
18.00 Program ve memleket saat ayarı
18.03 Çocuk haftası mübesebetiyle :
RADYO ÇOCUK KULÜBÜ.
18.30 Konuşma : (Çiftçinin Saati),
18.45 Müzik : Çiftçinin Saati,
19.00 Müzik : Mandolin Kuarteti - Ad-nan Kopuz ve arkadaşları,
19.20 Müzik : Saksofon Parçaları (Pl),
19.30 Memleket saat ayarı ve Ajans Ha-berleri,
19.45 Konuşma : Ziraat Takvimi,
19.50 Müzik : Fasil Heyeti,
20.15 Radyo Gazetesi,
20.45 Müzik : Radyo Salon Orkestrası (Violonist N. Asım idaresinde) :
1— İperen : Cavatina,
2— Beethoven : Mönle, Sol majör,
3— Micheli : Le Canzoni d'Italia,
4— Amadei : Invano (Serenad),
5— Brahms : Macar dansı, No. 21,
6— Van de Velde : Ruhumun şa-şkı,
7— Mainzer : Vivanlar kızlar,
8— Nielsen : Maskarad,
9— Taylor : Meditation,
10— E. Bach : Bahar uyanışları,
11— Kételbey : Çingene vals.

21.30 Konuşma : (Çocuk Esirgeme Ku-rumu adına Ordu mebusu Selim Sırrı Tarcan tarafından),
21.45 Müzik : KORO,
22.30 Memleket saat ayarı, Ajans Ha-berleri; Ziraat, Esham-Tahvilât, Kam-biyo - Nukut Borsası (Fiyat),
22.45 Müzik : Dans Müziği (Pl),
23.25/23.30 Yarınki Program ve Kapanış

Gallub Enstitüsünün
bir suali

Harbe girmekten başka çare

kalmayınca Amerika
ne yapmalı?

Nevyork, 23. a. — Gallub Enstitüsü'nün son anketinin neticeleri, Amerikalı-ların ekseriyetinin, zaferi kazanmak için yegâne vasıtanın bu olmadığı sabit bu-lunmadığına, Amerika Birleşik Devletle-rinin harbe girmesine taraftar olmadıkları göstermektedir.

Gallub Enstitüsünün sorduğu ilk sual şudur : " Bugün sizden Amerika Birleşik Devletlerinin, Almanya ve İtalya'ya karşı harbe girmesi hakkında rey vermeniz tale-p edilse, nasıl rey verirdiniz ? ", Bu su-ale, yüzde 19 harbe girmek lehinde, yü-zde 81 harbe girmek aleyhinde cevap ver-miştir.

İkinci sual şu idi : " Almanya ve İta-ly'a'yı mağlup etmek için Amerika Birleşik Devletlerinin bu iki devlet aleyhine harbe girmesinden başka çare olmadığı muhakkak gibi görünüyor, Amerika Birleşik Devletlerinin harbe girmesi lehinde bulunur muydunuz ? ", Bu suale, yüzde 68 harbe girmek lehinde, yüzde 24 harbe girmek aleyhinde cevap vermiş, yüzde 8 de fikirlerini bildirmemiştir.

Maçek köşkünde!

Berlin, 28. a. — Berlin'in selâhiyetli mahfillerinden öğrenildiğine göre, esai-yugoslav başvekil muavini Maçek Zag-reb civarındaki köşktedir ve sihati iy-tir.

BUGÜN

ULUS Sinemasında

İstanbul'da dört haftada 87.000

kişinin gördüğü büyük film

KORA TERRİ

Müessir bir aşk hikâyesi...

Neşe veren bir müzik... En

güzel şarkı ve danslar...

Milyonlara malolan zengin

sahneler...

Baş Rolde :

MARİKA RÖKK

Ayrıca Yeni Dünya Harp

Havadisleri

Seanslar :

14.30 - 16.30 - 18.30 ve 21 de

Telefon: 6294

